

Európska únia
Európsky sociálny fond

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NÚCEM
NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

ZVYŠOVANIE KVALITY VZDELÁVANIA
NA ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOLÁCH
S VYUŽITÍM ELEKTRONICKÉHO TESTOVANIA

POSTOJE ŽIAKOV A UČITEĽOV ZÁKLADNÝCH ŠKÔL K INKLÚZII ZNEVÝHODNENÝCH ŽIAKOV V BEŽNÝCH TRIEDACH

Jakub Valovič

Sociálna inklúzia v rámci školy

- Integrácia
  - Paralelne existujúca segregovaná aj integrovaná edukácia
- Inklúzia
  - Také prostredie školy, v ktorom sa môže uplatniť aj znevýhodnený žiak, aj ostatní žiaci
  - Rešpektovanie rozdielov medzi deťmi a rešpektovanie práva všetkých na rovný prístup k vzdelaniu
- Smerovanie od integrácie k inklúzii
- Úroveň sociálnej inklúzie považujeme za jeden z ukazovateľov kvality školy

Postoje k znevýhodneným žiakom

- Postoje dokážu relatívne konzistentne predikovať dlhodobé tendencie v správaní
- Dve z troch základných podmienok inkluzívneho vzdelávania (akceptácia a participácia) sú spojené aj s postojmi a správaním detí voči znevýhodnenému žiakovi
- Postoje učiteľov
  - Klíma v triede
  - Môžu ovplyvňovať postoje detí
  - Školské výsledky (úspešnosť) znevýhodnených žiakov
- Inklúzia predpokladá začlenenie znevýhodneného žiaka do žiackeho kolektívu a úspešné zvládnutie vzdelávacieho procesu

Meranie postojov k inklúzii

- Elektronická administrácia
- Dotazník pre žiakov a učiteľov (CATCH-R a MATIES)
- 7486 žiakov v 5. (1877 chlapcov a 1853 dievčat) a 8. ročníka (1884 chlapcov a 1853 dievčat) zo 79 základných škôl
- 768 učiteliek a učiteľov z 81 základných škôl

Dotazník CATCH-R

- Chedoke – McMaster Attitudes Towards Children with Handicaps
- 36 položiek
  - 5 stupňová škála – „úplne súhlasím“ až „úplne nesúhlasím“
  - 3 komponenty
    - AFEKTÍVNY
    - BEHAVIORÁLNY
    - KOGNITÍVNY
  - Vyššie skóre = inkluzívnejší postoj
- Neparametrický IRT Mokkenov model homogénnej monotónnosti
  - Len behaviorálny komponent dosahuje prijateľné psychometrické vlastnosti

Príklady znevýhodnených žiakov

- Zdravotné znevýhodnenie
  - Adam má problémy so zdravím, niekedy má záchvat astmatického kašľa a musí použiť inhalátor. Často však chýba v škole, lebo je chorý, alebo na liečení. Učenie mu veľmi nejde. Pani učiteľka mu vychádza v ústrety – veľa povinností, ktoré máme v škole, on robiť nemusí.
- Porucha správania alebo učenia
  - Boris je veľmi hlučný, ťažko obsedí na mieste, stále sa prechádza po triede. Má veľké problémy počúvať, často vykrikuje a hovorí, keď mu nikto nedal slovo. Má problém pracovať zároveň s ostatnými deťmi a všetko chce robiť po svojom. Boris hrá rád futbal a je v tom dobrý. Keď je nahnevaný, začne kričať, hodí veci o zem a odíde z triedy.
- Sociálne znevýhodnenie
  - Cyril skoro nikdy nemá desiatu a často chodí do školy špinavý. Nemá doma podmienky na to, aby sa do školy dobre pripravil. Má veľa vymeškaných hodín. Nenosí si zošity ani učebnice, ale na telesnej výchove vyniká, vie dobre tancovať a je vtipný. Cez prestávky je hravý, rád vymýšľa rôzne bláznovstvá. Chcel by mať také veci ako ostatní spolužiaci, preto si niekedy dosť vymýšľa.

Dotazník MATIES

- Multidimensional attitudes towards inclusive education scale
- 18 položiek
  - 6 stupňová škála – „úplne súhlasím“ až „vôbec nesúhlasím“
  - 3 komponenty
    - AFEKTÍVNY
    - BEHAVIORÁLNY
    - KOGNITÍVNY
  - Vyššie skóre = inkluzívnejší postoj
- Behaviorálny komponent dosahoval najlepšie psychometrické vlastnosti (Mokkenov model)
  - Možnosť zisťovať mieru závislosti medzi postojmi žiakov a učiteľov

Výskumný výber

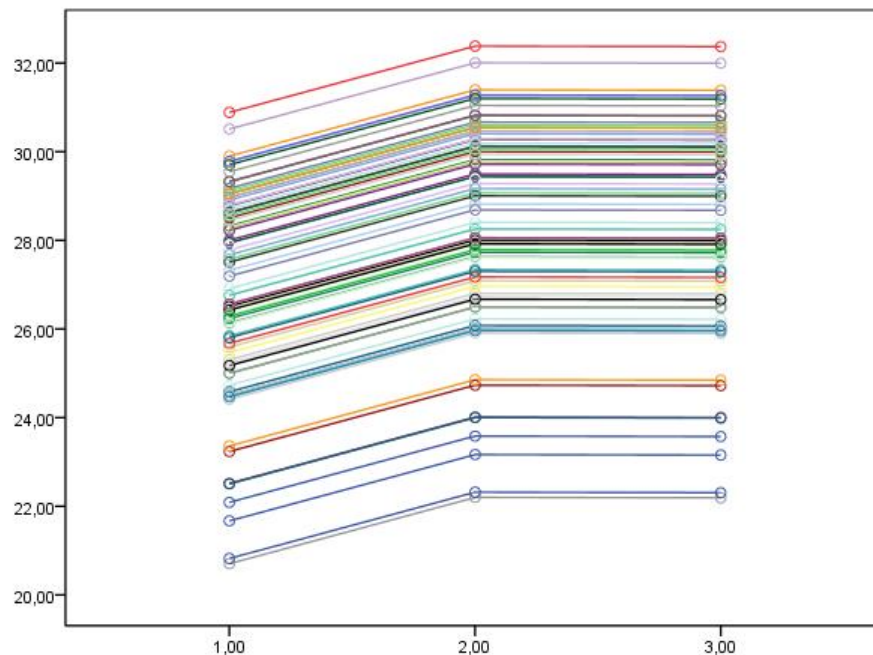
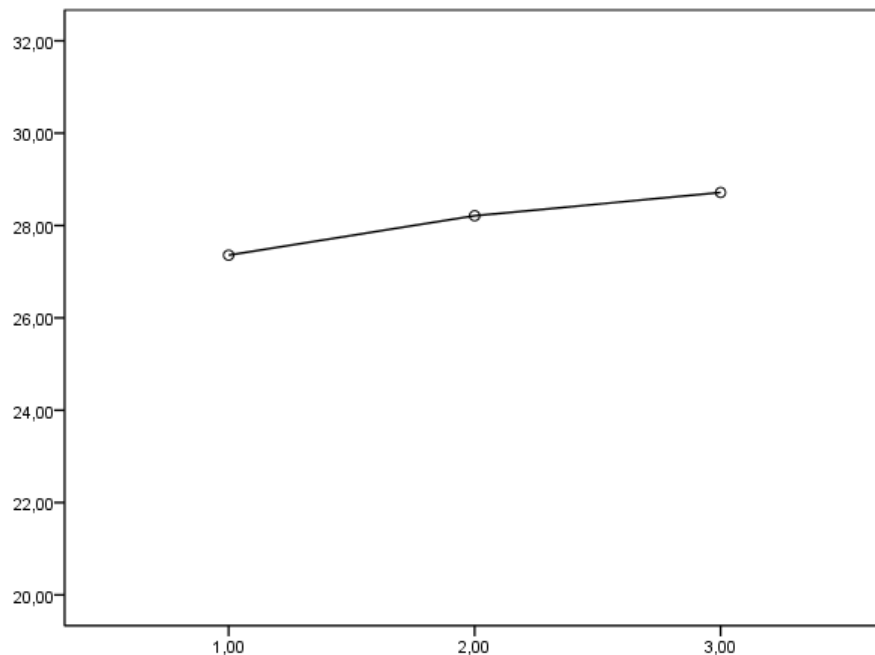
- Vyrovnané skupiny žiakov podľa pohlavia a triedy
- Vo výbere je významne viac žiakov aj učiteľov, ktorí poznajú, respektíve majú v triede žiaka so ŠVVP
- Žiaci aj učitelia poznali štatisticky významne najviac žiakov s poruchou správania alebo učenia

	Pozná žiaka so ŠVVP			Nepozná žiaka so ŠVVP		
	Zdravotné znevýhodnenie	Porucha správania alebo učenia	Sociálne znevýhodnenie	Zdravotné znevýhodnenie	Porucha správania alebo učenia	Sociálne znevýhodnenie
Žiaci (n)	699	3300	1015	967	1037	498
%	13,94	65,82	20,24	38,65	41,45	19,90
Učitelia (n)	160	211	120	66	42	79
%	32,59	42,97	24,44	35,29	22,46	42,25

Modely – analýza rozptylu

- Nezávislé premenné (prediktory) sú nominálne
  - Žiaci
    - Pozná/nepozná znevýhodneného žiaka
    - Druh znevýhodnenia, ku ktorému sa vyjadroval
  - Učitelia
    - Druh znevýhodnenia, ku ktorému sa vyjadroval
- Hierarchický charakter dát – vhodné pre viacúrovňové lineárne modelovanie
- Odhad parametrov modelov – restricted maximum likelihood

Model s náhodným priesečníkom

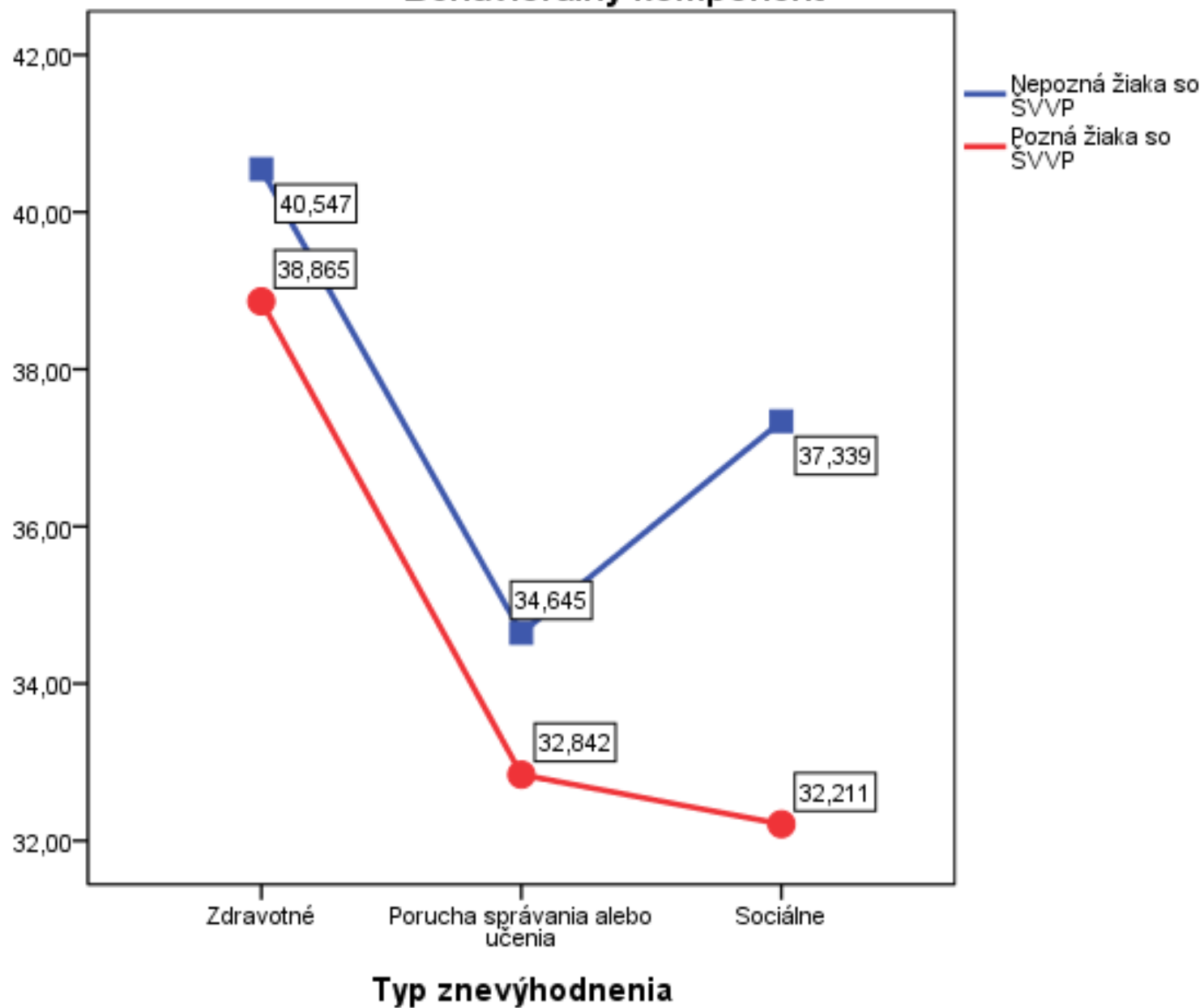

- 1 – sociálne znevýhodnenie
- 2 – porucha správania/učenia
- 3 – zdravotné znevýhodnenie

Lineárny model – postoje žiakov

Fixné parametre	<i>Estimate</i>	<i>SE</i>	<i>AIC</i>	<i>logLik</i>	R^2
Intercept	32,431	0,319			
Nepozná žiaka so ŠVVP - Zdravotné znevýhodnenie	8,192	0,385			
Pozná žiaka so ŠVVP - Zdravotné znevýhodnenie	6,511	0,425			
Nepozná žiaka so ŠVVP - Porucha správania/učenia	2,286	0,378			
Pozná žiaka so ŠVVP - Porucha správania/učenia	0,576	0,307	53363,260	-26673,630	0,135
Nepozná žiaka so ŠVVP - Sociálne znevýhodnenie	4,835	0,468			
Náhodné parametre	<i>Estimate</i>	<i>SD</i>			
(var) Intercept	2,216	1,489			
(var) Reziduálny	71,933	8,481			

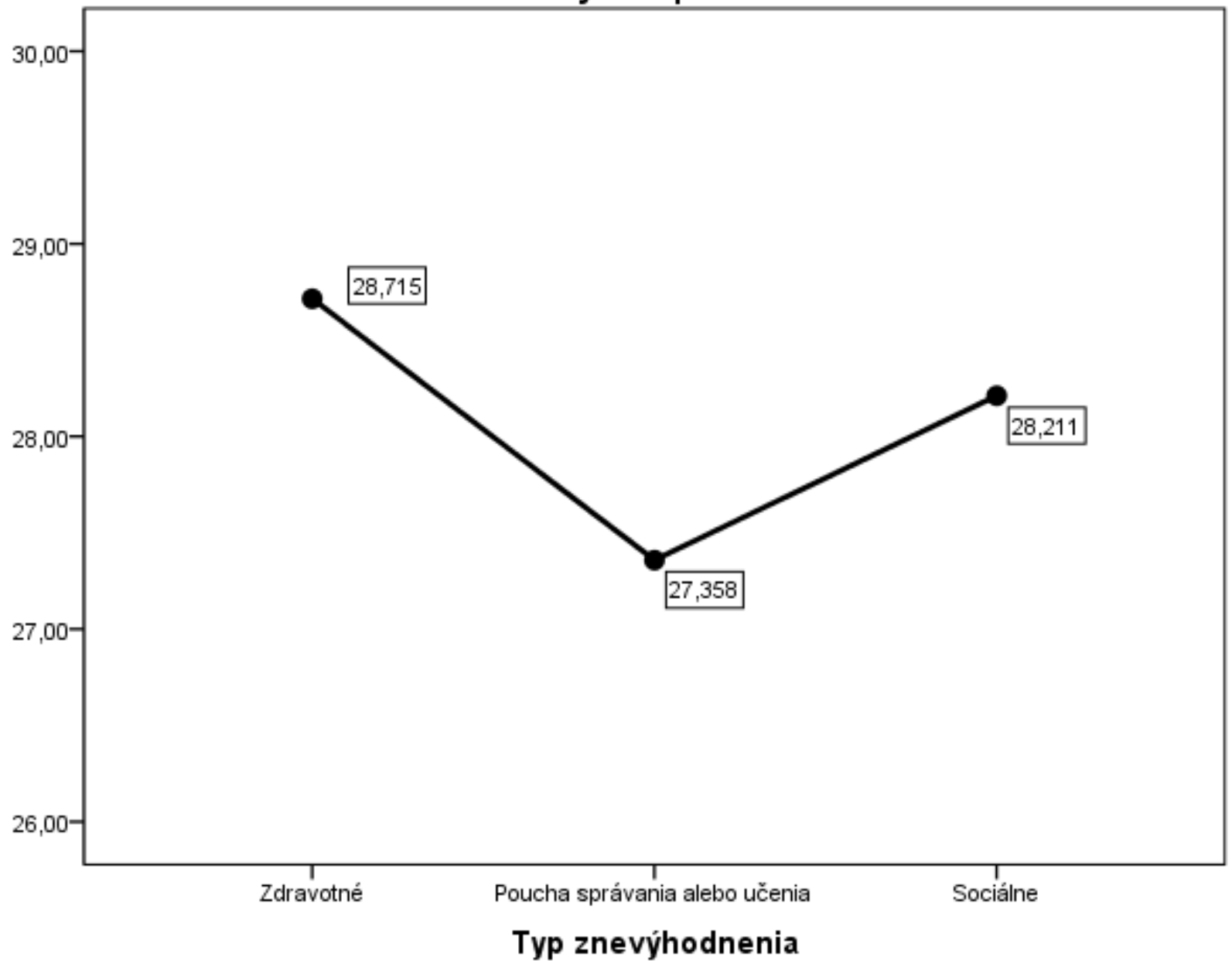
Behaviorálny komponent

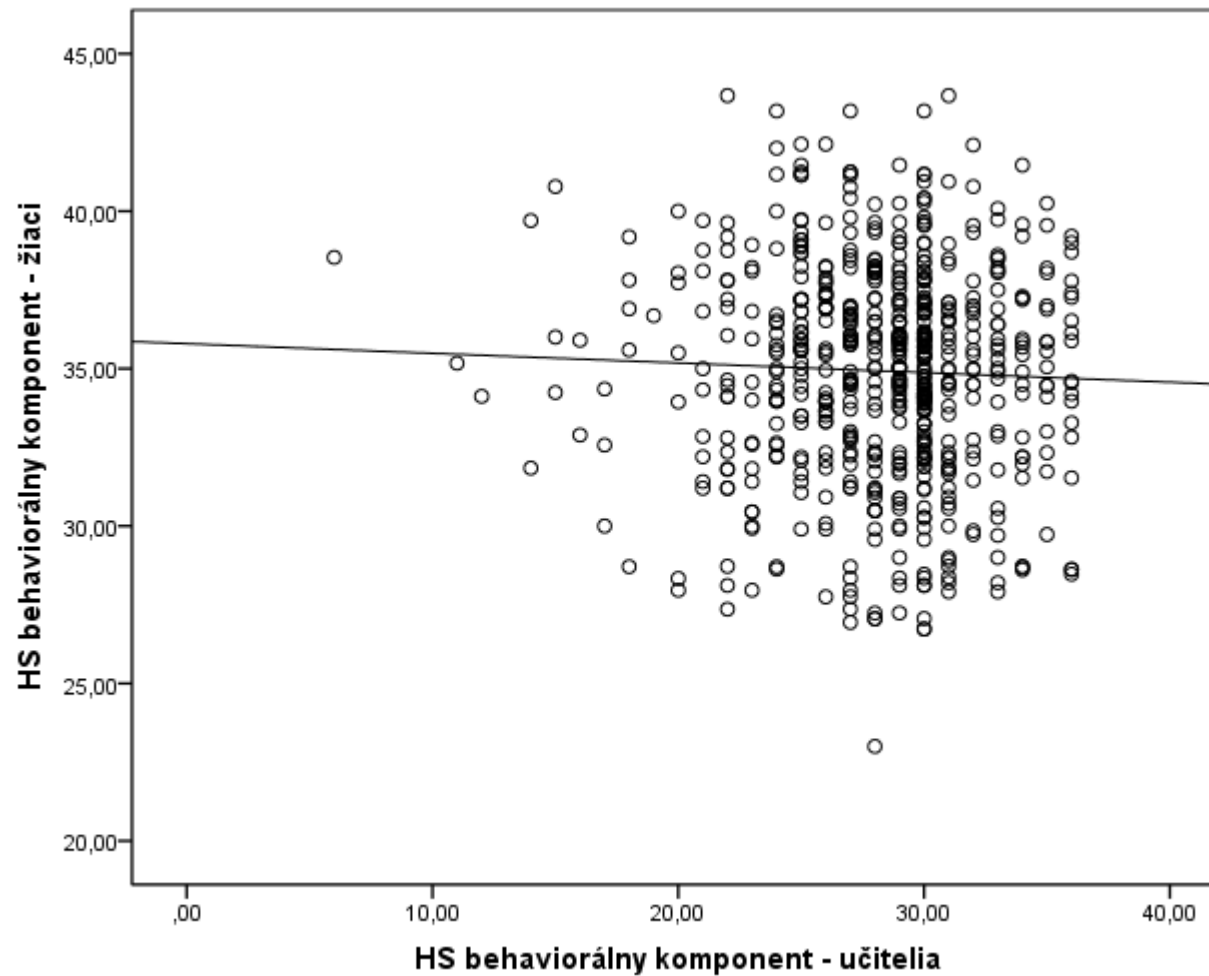
Lineárny model – postoje učiteľov

Fixné parametre	<i>Estimate</i>	<i>SE</i>	<i>AIC</i>	<i>logLik</i>	R ²
Intercept	28,621	0,316	3852,000	-1921,000	0,206
Sociálne znevýhodnenie	-0,291	0,401			
Porucha správania alebo učenia	-1,435	0,383			
Náhodné parametre	<i>Estimate</i>	<i>SD</i>			
(var) Intercept	2,517	1,587			
(var) Reziduálny	15,396	3,924			

Behaviorálny komponent

Závislosť medzi postojmi učiteľov a žiakov

Závery a interpretácie

- Postoje žiakov k sociálne znevýhodneným spolužiakom
  - Idealizácia (aj z ponúknutého popisu v dotazníku)
  - Horšie skúsenosti
- Horšie postoje žiakov, ktorí poznajú žiaka so ŠVVP nezodpovedajú teoretickým predpokladom
- Postoje učiteľov k žiakom s poruchou správania/učenia
  - Pravdepodobne najviac narúšajú vyučovací proces
  - Početnosťou najväčšia skupina
  - Podobné výsledky aj v prípade žiakov neovládajúcich vyučovací jazyk
- Nezávislosť postojov učiteľov a žiakov
  - Snaha učiteľov neovplyvňovať žiakov svojimi postojmi
  - Pre žiakov pravdepodobne existujú dôležitejšie faktory formujúce ich postoje, ako sú postoje učiteľov

Ďakujem za pozornosť

www.nucem.sk

www.etest.sk

AKTUALITY

O PROJEKTE

E-TESTOVANIE NA ŠKOLÁCH

TVORBA ÚLOH A TESTOV

PRESS

ČASTÉ OTÁZKY (FAQ)

Vyhľadávanie

VSTUP DO E-TESTU

< Október 2015 >

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11